

צו א מ"י פ"א מהלכות
שלוחין הלכה ה' ופ"ה
הלכה ג סמנ עשין קעד
טושיע ח"מ סי' קפג
סעף ה וסי' קטו סעף יא
וע"ש:
צב ב מ"י פ"ג מהל'
ערבין הלכה יד סמנ
עשין קלג:
צב ג מ"י פ"ו הלכה
ג סמנ עשין קלג:
ק ד מ"י פ"ג הלכה
יד:

קא ה מ"י פ"ב מהלכות
שלוחין הלכה ה סמנ
עשין פג טושיע ח"מ סי'
קעד פ"ג ב':

רבינו הגאון

תנו רבנן הנותן מעות
לשלוחו ליקח לו חטין
ולקח מהם שעורין שעורין
ולקח מהם חטין תנא
חדא אם פחתו פחתו
לו ואם הותירו הותירו
לו ותני חדא אם פחתו
פחתו לו ואם הותירו
הותירו לאמצע. אמר רבי
יוחנן לא קשיא, הא
ר"מ הוא רבי יהודה.
וכיון דקיימא לן הילכתא
כ"י יהודה דאמר במתני'
אם השבח יתן על
הנתיבא כ"י הנותן מעות
לשלוחו לקנות לו דבר
ידוע ושינה השליח, בין
לאכילה בין לסחורה, אם
פחתו פחתו ושלוחו ואם
הותירו הותירו לאמצע,
בעת שנתן לו המעות
בחרת שותפות. אבל אם
נתן לו המעות בחרת
שליחות, הכל לבעל
המעות. כדגריסין בפרק
אלמנה נזונית הלכה
אלמנה שמכרה שיה מנה
במאורו. אמר רב תנא
אמר רבה בר אבהו כאן
שנה רבי הכל לבעל
המעות. אסקינן אמר רב
פסא הילכתא דבר שיש
לו קצבה חולקין דבר
שאין לו קצבה הכל
לבעל המעות. וכן הילכת.
וכן פסק בפר"ח בהגזול
קמא דקיימא לן כ"י וסי'
דאמר הכל לבעל המעות
ואוקימנא בדבר שאין
לו קצבה. אחד המקדיש
נכסיו ואחד המעריך את
לבו מעין לו לא
בכסות אשתו ולא בצבע
שצבע לשמן ולא בסנדלים
חדשים שלקחן לשמן.
ופרכין אמאי לימא מי
הודיעו לצבע שיקנה
צבע לאשה, אלא משום
דשליחותא קא עביד כידה
דמי. אמר ר' אבא לא
כל המקדיש נכסיו אין
דעתו על כסות אשתו
ובניו. מתקיף לה רב
זעירא וכי דעתו של אדם
על תפילין דתנן המקדיש
נכסיו מעלין לו תפילין.
אמר ליה, אין קסבר
מצוה קא עבידנא אבל
בכסות אשתו ובניו לא,
משום איבה. מתקיף לה
ר' הושעיא, והלא חיבי
ערכין שנו כאן ותנן חיבי
דעתו של אדם למשכנו.
אלא אמר ר' אבא כל
המקדיש נכסיו נעשה
כמו שהקנה לאשתו ובניו
כסותו מעיקרא. ופ"ח
זע"ל דשניא דר' אבא
שיניא הוא.

הא רבי יהודה דאמר שינוי אין קונה. הלכך אם הותירו לאמצע
שך נתן לו למחצית שכן ואם פחתו פחתו לו דמלי אמר ליה
לא היה לך לשנות מדעתי ואת הוא דפשמע: מ"י הודיעו ובע"כ
הטין שיקנה הטין ובע"כ מעות. אם נפרש דמהאי טעמא אין קונה
אותו המשלח אצל לוקח דהיינו

שליח קנה לכו איכא למפרך נמי
לר' אלעזר אמאי לא לוקי נמי
הא והא כרבי יהודה כאן לאכילה
כאן לסחורה היא דקתני אם פחתו
פחתו לו ואם הותירו הותירו לו
היינו לאכילה דקפיד ולא שליחותיה
קעביד הלכך לא קני להו לצעל
המעות כלל משום טעמא דמי הודיעו
לצעל חטין והיהיא דקתני אם הותירו
הותירו לאמצע לסחורה דלא קפיד
ושליחותיה קעביד הלכך קני להו
לצעל המעות ואם הותירו הותירו
לאמצע ומיהו אם פחתו פחתו לו
דלמא ליה לתקוני שדרתין ולא לעוותי
ומיהו אין קושיא כ"כ לר"א כמו לר'
יוחנן הלכך לא פריך אלא לר' יוחנן
ואם נפרש מי הודיעו לבעל חטין
שיקנה חטין לבעל חטין ומהוהיה
מעות חטין לבעל חטין ומיהו הרי צעל
מעות לא קנה ושלוחו נמי לא קנה
שלא נמכוון לקנות לעצמו וחוץ
המקח כמו מקח טעות או ליכא
למפרך לר' אלעזר דלא מצי לאוקמי
מרייהו כרבי יהודה דכיון דשינוי לא
קני לרבי יהודה אם כן אמאי אם
פחתו פחתו לו אפילו לאכילה הא כיון
דמקפיד ולא שליחותיה קעביד
ואיכא למימר מי הודיעו לבעל חטין
שיקנה חטין לבעל חטין אם כן
חוץ המקח ואם כן אמאי אם פחתו
פחתו לו ואם הותירו הותירו לו
דמשמע שקנה אותו השליח:
שאני חטין וחטין דשליחותיה
קעביד תדע דתנן ב'.

ליקח צפן חטין. למחצית שכן: [הא ר"מ]. קמיימא ר"מ [דלמנר]
שינוי קונה בתרייתא ר' יהודה [דלמנר] שינוי אינו קונה ומיהו אם
פחתו פחתו לו דלאו לעוותיה שדריה: לגופיה. אמר לבעל
וספסל להשמט: אצל לסחורה. בכל מידי דאיכא רווחא ניחא
ליה וכי הותירו לאו שינוי הוא:

ליקח לו חטין ולקח מהם שעורין שעורין
ולקח מהם חטין תניא חדא אם פחתו פחתו
לו ואם הותירו הותירו לו ותני חדא אם
פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמצע
אמר רבי יוחנן לא קשיא הא ר"מ והא רבי
יהודה הא ר"מ דאמר שינוי קונה והא רבי
יהודה דאמר שינוי אינו קונה מתקיף לה ר'
אלעזר ממיא דלמא עד כאן לא קאמר ר"מ
אלא במידי דהוי ליה לגופיה אבל לסחורה
לא אמר אלא א"ר אלעזר הא והא ר' מאיר
ולא קשיא כאן לאכילה כאן לסחורה. (ב) מחכו
עלה במערבא לר' יוחנן אליבא דר' יהודה
וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל
מעות מתקיף לה רב שמואל בר סורטיא אי
הכי אפילו חטין וחטין נמי לא אמר רבי
אבהו שאני חטין וחטין דשליחותיה קא
עביד וכי בעל הבית דמי תדע דתנן (ג) אחד
המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו אין
לו בכסות אשתו ולא בכסות בניו ולא בצבע
שצבע לשמן ולא בסנדלים חדשים שלקחן
לשמן ואמאי לימא הכא נמי מי הודיעו
לצבע שיקנה צבעו לאשה אלא לאו משום
דאמרין [דשליחותיה קא עביד וכי אשתו
דמי הכא נמי] שליחותיה קא עביד וכי בעה"ב
דמי א"ר אבא. לא כל המקדיש נכסיו אין
דעתו על כסות אשתו ובניו מתקיף לה רבי
זירא וכי דעתו של אדם על תפילין (ד) ותנן
המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין א"ל אביי
אין דעתו של אדם על תפילין המקדיש נכסיו
סבר (ה) מצוה קא עבידנא ואין דעתו של אדם
על כסות אשתו ובניו משום איבה מתקיף לה
רב אושעיא והלא חיבי ערכין שנו כאן
(ו) ותנן חיבי ערכין ממשכנין אותן וכי דעתו
של אדם על עצמו למשכנו אלא אמר רבי

ליקח צפן חטין. למחצית שכן: [הא ר"מ]. קמיימא ר"מ [דלמנר]
שינוי קונה בתרייתא ר' יהודה [דלמנר] שינוי אינו קונה ומיהו אם
פחתו פחתו לו דלאו לעוותיה שדריה: לגופיה. אמר לבעל
וספסל להשמט: אצל לסחורה. בכל מידי דאיכא רווחא ניחא
ליה וכי הותירו לאו שינוי הוא:

מי הודיעו. למוכר החטין שלדוך
צעל המעות הן שיקנה לו דקתני
הותירו לאמצע צשלמא לר' אלעזר
אליבא דר"מ דלמנר בכל דהו ניחא
ליה לאו משנה הוא ושליחותיה דבעל
הבית קעביד וקני צעל מעות מחצית
השכר אלא לר' יוחנן דלמנר משנה
הוא ולא הוי שליחות ומיהו שינוי לא
קני קשיא דממאן קצעי למקמי הא
לא קניוהו צעל מעות מעולם: אין
לו. לגזר לא בכסות אשתו למשכנו
בצביל הערך וכן לגבי מקדיש לא
הוי צלל נכסים להקדישו: לשמן.
דאשמו וזניו: חדשים. רבותא נקט:
מעלין לו תפילין. וזהו המעות ויתן
בצביל להקדש: מעלין. שמיין: אמר
ליה אביי אין. ודאי דעתו של אדם
על תפילין להקדישן דסבר האי נמי
מלוה קעבידנא דיהיבנא להקדש:
והלא חיבי ערכין שנו כאן. דקתני
המעריך את עצמו: ממשכנין. צעל
כרחו אלמא לאו משום דעתו הוא:
הלוקח שדה מחבירו צעס ריש
גלוסא. שאמר לו למוכר לזוך ריש
גלותא אני לוקחה ומכוון להטיל
איהי שאלא ילאו עליה עסיקין וכתב
המוכר שטר המכירה צעס ריש
גלותא: אין כופין ריש גלוסא. לחזור
ולכתוב שטר מכירה שהוא מכרה
ללוקח. ואם אומר לו לוקח למוכר על
מנת שיכתוב לי ריש גלותא צעמו
לשמי שטר אחר כופין ריש גלותא
למכור: לא יקרייכו. שעשימס
אומי ראש להטיל איהי: ולא
וילוסייכו. שאמס צאים לעשות
אומי למוכר שדות: הכי קאמר
הלוקח שדה חבירו ריש גלוסא:
אין

(א) [סנהדרין פ' ושי"ג],
(ב) כמותו נד. ערכין נד.
(ג) כ"כ קולא. ערכין נד.
(ד) [ערכין נד, ט] שם לא כל
לעיל מ, (ה) כרתיש אינו,
גמ' מחבו עליה במערבא.
פ"ה דף לח ע"ב שטעות
דף כו ע"א. שם לא כל
המקדיש. ע"י גמריס דף
מנ ע"ב:

גליון הש"ס

מוסף רש"י

אחד המקדיש נכסיו
כ"י. והגזר צא למשכנו
על ערכו הקניב בפשה,
אין לו. לגזר לא
בכסות אשתו (כחובות
נד). שאינו שלו (ערכין
נד). ולא בצבע שצבע
לשמן. גנדיס שצבע לשם
אשתו ולשם בניו, ואע"פ
שלא נשום עדיין (כחובות
נד). ולא בסנדלים
חדשים. רבותא קמ"ל
דע"ג עדיין לא נעלוס,
הרי הן מחוקקן נשעת
לקימה (ערכין נד).
המקדיש נכסיו מעלין
לו תפילין. תפילין בכלל
נכסיו ופניה אותן (ערכין
נד). כלומר אף תפילין
הקדש ומעלין לו גממיס
ופזון צשוויין (רשב"ם
ב"ב קנא). מצוה קא
עבידנא. דיהיבנא לנדק
הבית הלכך אל נכסיה
היה דעתיה (ערכין נד).
חיבי ערכין ממשכנין
אותן. גזר נכס לנתיב
ועתיל צעל כרחו (שם נד).
דכיון דלאו לכפרה אמי
משחי ליה (לעיל ט).

אבא כל המקדיש נכסיו נעשה כמי שהקנה להן כסות אשתו ובניו מעיקרא
תנו רבנן הלוקח שדה בשם חבירו אין כופין אותו למוכר ואם אמר לו על
מנת כופין אותו למוכר מאי קאמר אמר רב ששת ה"ק הלוקח שדה מחבירו
בשם ריש גלותא אין כופין אותו למוכר ואם אמר על מנת כופין
את ריש גלותא למוכר אמר מר הלוקח שדה בשם ריש גלותא אין כופין אותו
ריש גלותא למוכר מכלל דמקנא קניא ליה לימא פליגא דבני מערבא דאמרי
וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל הבית אי משום הא לא קשיא
כגון דאודיעיה לבעל שדה ואודיעיהו לסהדי אלא אימא סיפא על מנת כופין
אותו ריש גלותא למוכר אמאי ולימא ריש גלותא לא יקרייכו בעינא ולא
זילותיכו בעינא אלא אמר אביי ה"ק הלוקח שדה בשם חבירו (ריש גלותא)
אין

מנהא דתנן דמגופא דברייתא ליכא למשמע מידי דאיכא לאוקמי כשהודיעו וא"מ מאי מוכח טפי מנהא דתנן הא איכא לאוקמא נמי כשהודיעו
לצבע דהאי אמר דאשתו היא ונראה דלא דמי דלעיל ודאי איכא למימר הוא מודיע כדי שיקנה לבעל המעות אצל הכא למה יש להודיעו
הלא דעתו לימן לאחר כך ומן ההקדש לא מסיק אדעתיה: מ"י הודיעו וצבע שיקנה צבע לאשה. תימה מאי פריך מינה אם יש שצח
קממנין על גבי אמר אצל אם אין שצח קממנין על גבי אמר מה לנו לחוש אם אין הצבע מקנה צבעו לאשה וי"ל דהכי פריך כיון דאין
הצבע מקנה צבעו לאשה ויכול הצבע לתבוע שצח מן האשה דלע"ג דאין שצח קממנין ע"ג הלמנר מ"מ היא נהיית ממעשה ידיו וזכריה
לימן לו שכן וכיון דיכול ליקח שכן מאשה א"כ מעות שקיבל מצעל האשה הן הקדש דאין שכירות כיון שהאשה חייבת שכירות ולפי מה
שפירשתי לעיל דכיון דלא הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל המעות חוזר המקח ע"כ לא פריך הכא אלא ממעות שקיבל הצבע שהיה הקדש
אפילו אם יש שצח קממנין על גבי אמר לא קנתה האשה והצעל נמי לא קנה וחוזר הצבע לבעל צכ"מ שהוא ואין לו להקדש צבע כלום
אלא המעות שקיבל הצבע כיון שחוזרין לבעל יהו הקדש והצבע יחזור ומצבוע השכירות מן האשה ואמאי קתני אין לו לבעל בכסות אשתו
משמע שצחצח צא לה: א"י דעתו של אדם על כסות אשתו. הלכך אין דעתו להקדיש אותן מעות שנתן לצבע שלא יחזור ויתבע מן
האשה ולפי האי טעמא הוה ליה למפרך מינה הקדש דמלוי צדעתו וכיון שאין רובה להקדיש לא הוי הקדש אלא ערכין כיון שהעריך עצמו
מה מועיל שאין דעתו עליהם מ"מ צע"כ נעךר מכל מה שיש לו אלא משום דלית ליה פירכא אחרימי לא חש למפרך:

כגון